

Hautakummitoiminnan haasteet

Risto Lehto, Hautaustoimen päällikkö, Helsingin seurakuntayhtymä

Suomen hautaustoiminnan keskusliiton koulutuspäivät 5.11.2019

Pyhäinpäivä Malmin hautausmaalla 2.11.2019

Kummiuden merkitys ja termin tausta

- Kummi (venäjän sanasta kum, ven. кум, кума, lat. sponsor) on kristillisessä perinteessä kasteessa kirkkoon liitettävän hengellinen ohjaaja tai hengellinen vanhempi.
- Nykyisin laajentunut yleistermiksi sponsorista ja tukihenkilöstä, jolta edellytetään pitkäaikaista sitoutumista tehtävään
- Myös esim. kehitysmaiden lasten kummi: säännöllinen sitoutunut kuukausisuorite, jolla lapsen tulevaisuuden lisäksi tuetaan koko kyläyhteisön elämää (Sos, Plan yms.)

Kulttuurikummius

- Kansallismuseo tarjoaa mahdollisuuden ryhtyä kulttuurikummiiksi, jossa kummi saa oman nimikkoesineen Kansallismuseon kokoelmista sekä mahdollistaa esineen konservoinnin ja säilymisen perintönä tuleville sukupolville.
- Kulttuurikummina voi vaikuttaa kulttuuriperinnön säilymiseen konkreettisesti rahoittamalla esineen konservoinnin.
- Kulttuurikummi voi lähteä joko kookkaammalle esineelle tai kevyempää kunnostusta tarvitsevalle pienelle maalaukselle. Yksityishenkilöt, yritykset ja yhteisöt voivat halutessaan valita useampiakin kohteita.
- <https://www.kansallismuseo.fi/fi/tule-kulttuurikummiiksi>

Puistokummius

- Puistokummitoiminta on Helsingin kaupungin järjestämää vapaaehtoistyötä. Se tarjoaa puistojen hyvinvoinnista kiinnostuneille helsinkiläisille mahdollisuuden päästä hoitamaan oman asuinalueensa viheralueita.
- Puistokummit toimivat Helsingin yleisillä viheralueilla vapaaehtoisesti ympäristön viihtyvyyden ylläpitämiseksi ja lisäämiseksi mm. roskia keräämällä. -> <https://hyvakasvaa.fi/puistokummit/>
- Joensuussa myös Puistokummi-toimintamalli käytössä. Hoitosopimuksen teon jälkeen osapuoli, kiinteistö tai asukasyhdistys voi leikata nurmikkaa, raivata pientä vesakkoa, poistaa haitallisia vieraslajeja tai vaikkapa niittää kaislikkoa rannalta. Joensuun kaupungin kanssa solmitun hoitosopimuksen avulla saa luvan hoitaa omaa lähiviheraluetta kaupungin ohjeistuksen mukaan. -> <http://www.joensuunuutiset.fi/puistokummius/>

Hautakummina toimimisen erilaisia tapoja

- Porvoossa vapaaehtoisten ryhmä sai vuonna 2014 toimintaansa virallisen luvan kirkkoneuvostolta. Käytännössä vapaaehtoiset hoitavat hautoja, jotka ovat olleet yli vuoden hoitamattomina ja palautuneet seurakunnalle.
- Heinolassa kirkkovaltuuston jäsen on tehnyt kesällä 2019 aloitteen kirkkovaltuustolle hautakummitoiminnan aloittamisesta ja virallistamisesta. Aloite koskee hoitamattomia hautoja.
- Helsingissä on havahduttu ihmisten kiinnostukseen ryhtyä hoitamaan heille tuntemattomien ihmisten hautoja. Joku saattaa tuoda kukkakimpun näyttelijä Tauno Palon haudalle tai käydä haravoimassa vaikkapa kirjailija Sakari Topeliuksen hautakumpua.
- Helsingissä on herätelty ajatusta "hautakummeista", esim. kokoamalla vapaaehtoisia väkeä siivoustalkoisiin ja kunnostamaan muuten hoitamattomia hautoja. Tai "adoptoimaan" muistomerkin.

Lainsäädäntöä hautojen hoitoon

- **Kirkkolaki 17 luku: Haudan hoito**

Haudat on pidettävä hautausmaan arvoa vastaavasti hoidettuina. Haudan hoidosta vastaa hautaoikeuden haltija. Kirkkovaltuusto voi kuitenkin päättää, että seurakunnan kustannuksella huolehditaan hautausmaalla tai sen osalla olevien hautojen perushoidosta. Milloin hautausmaalle on haudattu vainaja, jonka muiston vaalimista on pidettävä seurakunnan kannalta tärkeänä, kirkkovaltuusto voi päättää, että hauta hoidetaan seurakunnan kustannuksella.

- **Hautaustoimilaki 14 §**

Hautaoikeuden lakattua hautausmaan ylläpitäjän tulee tarjota hautaoikeuden haltijalle tilaisuus poistaa hautamuistomerkki, jollei hautausmaan ylläpitäjä erityisestä syystä päätä pitää muistomerkistä huolta hautaoikeuden lakkaamisen jälkeen. Jos hautamuistomerkkiä ei ole poistettu kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hautaoikeuden haltijalle on varattu tilaisuus sen poistamiseen, hautamuistomerkki siirtyy hautausmaan ylläpitäjälle vastikkeetta.

- **Laki valtion rahoituksesta evankelis-luterilaiselle kirkolle eräisiin yhteiskunnallisiin tehtäviin 1 §**

Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää vuosittain evankelis-luterilaiselle kirkolle rahoitusta hautaustoimeen, väestökirjanpitoon sekä kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja irtaimiston ylläpitoon liittyviin laissa säädettyihin tehtäviin.

Kirkon vapaaehtoistoiminta

- Vapaaehtoistoiminnasta käytetään yleisesti määritelmää, jonka mukaan se on yksittäisten ihmisten ja yhteisöjen hyväksi tehtyä toimintaa, josta ei saa rahallista korvausta, joka tehdään ilman pakkoa ja jota ei pidetä velvollisuutena perhettä tai sukua kohtaan.
- Vapaaehtoistoiminnan on tarkoitus täydentää ammattityötä.
- Kenen lähtökohdista ja tarpeista käsin vapaaehtoistoimintaa tehdään?
- Mitkä ovat toiminnan tavoitteet? Miksi vapaaehtoisia pyydetään mukaan?
- Millaisia tehtäviä on tarjolla? Löytyykö jokaiselle sopiva tehtävä?
- Millaiset kriteerit uusille vapaaehtoisille asetetaan?
- Vapaaehtoistoiminnassa huomioitavia asioita mm. vastuuhenkilöt, perehdytys työhön, vakuutukset, menettelytavat vahinko- ja ongelmatilanteissa